

Kørbing og Kjærgaard gjorde Danmark til verdensmester i skibsinteriør

Ny bog belyser, hvorordan en række anerkendte indretningseksperter gjorde hele verden begejstret for dansk skibsinteriør

DESIGN

Af Nicolai Østergaard

Dansk design er verdensberømt.

Det ved de fleste.

Det er dog langt færre, der ved, at nogle af de bedste eksempler på fremragende dansk design findes i danske og udenlandske skibe.

Med den store teknologiske udvikling i begyndelsen af det 20. århundrede ændrede sørejsen sig fra noget, man frygtede, eller var bange for, til en oplevelse forbundet af luksus og stilfuldhed. På ganske kort tid ændrede moderne dansk skibsindretningsdesign sig markant og nåede sit højdepunkt i perioden fra midten af 1930'erne og frem til 1960'erne.

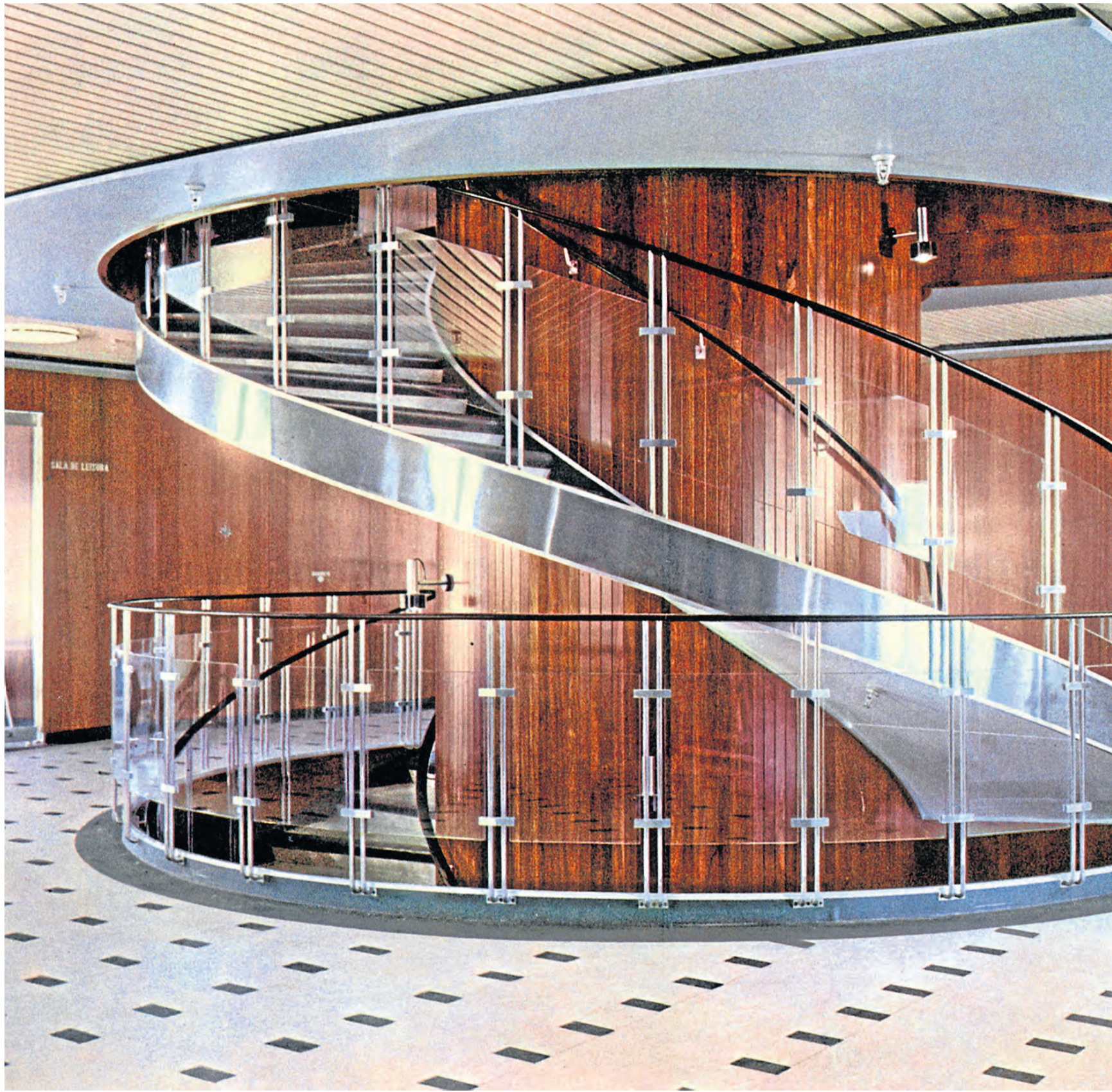
En ny bog belyser, hvordan markante designere af skibsinteriør som Poul Kjærgaard og Kay Kørbing gjorde rederier i både Danmark og udlandet interesserede i at kigge mod Danmark for at finde den flotteste måde at designe skibsinteriør på.

Krydsede Nordsøen

Bogen hedder 'Danish Design at Sea: Ship Interior Architecture and Furnishing'. Forfatteren er Bruce Peter, som er af halv dansk oprindelse og bor og arbejder i Skotland, hvor han er professor i designhistorie ved Glasgow School of Art,

Bruce Peter erindrer, hvordan han som barn - når han krydsede Nordsøen i 1970'erne og 1980'erne, da DFDS opererede skibe som 'England', 'Winston Churchill', 'Dana Regina' og 'Tor Britannia' på Nordsø rutenetværket - for første gang bemærkede begrebet 'design'. Han bemærkede, hvor markant det danske design adskilte sig fra det engelske.

- Det første DFDS skib jeg



Vindeltrappe om bord på 'Funchal'. Design af Harry Gram Jensen. Færgen blev bygget i Helsingør til et rederi i Portugal. Foto fra bogen



Business class lounge-område om bord på 'Peder Paars'. Foto fra bogen

erindrer mod England' var, at det var meget flot indrettet med mørke palisanderpaneler, store glasskille vægge mellem salonerne og afdæmpet loftsbelysning, forklarer Bruce Peter. Han fortsætter:

- Der var også store abstrakte vægudsmykninger på væggene i spisesalonerne. Kahytterne var smukt udsmykkede med mange nydelige detaljer. Der var også et veritabelt hieraki af lyde fra de tungt bumpende B&W diselmotorer og hvinende ventilationssystemer og lugten af Princecigaretter, dansk mad under tilbered-

se og brød der blev bagt samt lugten af dieselolie fra maskinrummet.

Kronprins Frederik

Mange år senere, da Bruce var blevet designhistoriker, erfarede han, at skibsinteriør var en vigtig del af dansk design og maritim historie, der ikke tidligere var blevet forsket i.

I slutningen af 1990'erne forsøgte han at blive klogere på arkitekten og designeren Poul Kjærgaard, der siden midten af 1930'erne og 1950'erne havde designet de fleste skibsindretninger produceret af firmaet ejet af

Kay Fisker, men også Kay Kørbing, som fra starten af 1950'erne havde gjort skibsindretning til sit speciale.

- Det var altid interessant af modtage breve fra Poul Kjærgaard, som havde en meget klar erindring om arbejdet med at indrette skibe som eksempelvis 'Hammershus' fra 1936 ejet af *Dampskibsselskabet af 1866* på Bornholm og 'Kronprins Frederik' samt 'Kronprinsesse Ingrid' fra DFDS også som detaljeret fortalte mig om, hvorledes disse projekter blev udført og om Fisker's relationer til skibsværfterne



Den centralt beliggende blå trappe om bord på 'Niels Klim', der som bekendt sejlede mellem Aarhus og Kalundborg i en årrække. Foto fra bogen

og til hans assistenter.' Kort derefter tog Bruce til Kolind på Djursland for at interviewe Kay Kørbling på hans landsted. 'Kay var begejstret over, at nogen overhovedet til sidst var interesseret i

hans livsgerning, der begyndte med interiør designet af den nye efterkrigstidslinier 'Venus' fra Det Bergenske Dampskibsselskab i 1946 og, senere de fleste af DFDS's nye skibe bygget fra midten af 1950'erne og frem til midten af 1970'erne. Senere stod han for indretningen af mange af DSB's færger, som var meget i øjnevældende.

Arnoldi

Poul Kjærgaard og Kay Kørbling døde i hhv. 1999 og i 2002. så Bruce's tidlige undersøgelser var meget passende tidsmæssigt. I tiden derefter, interviewede forfatteren mange andre arkitekter, kunstnere og møbel-designere som bidrog til dansk skibsindretning.

Undervejs, har Bruce Peter sågar også samlet møbler og lamper fra danskdesignede skibe. I slutningen af 1990'erne, lejede han f.eks. en Ford Transit varevogn og tog til skibsværftet i det vestlige Norge hvor det gamle DFDS-skib 'Winston Churchill' lå oplagt og var til salg med sigte på ophugning. Fra skibet 'evakuerede' han grupper af stole som Kay Kørbling havde designet for salonerne og nogle lamper.

- Lamperne var overraskende tunge og hver enkelt var fabrikeret af messing med et tykt rør af svensk Örefors-krystal. Der var hundredevis af disse lamper i hver salon og de må have kostet en formue at fremstil-

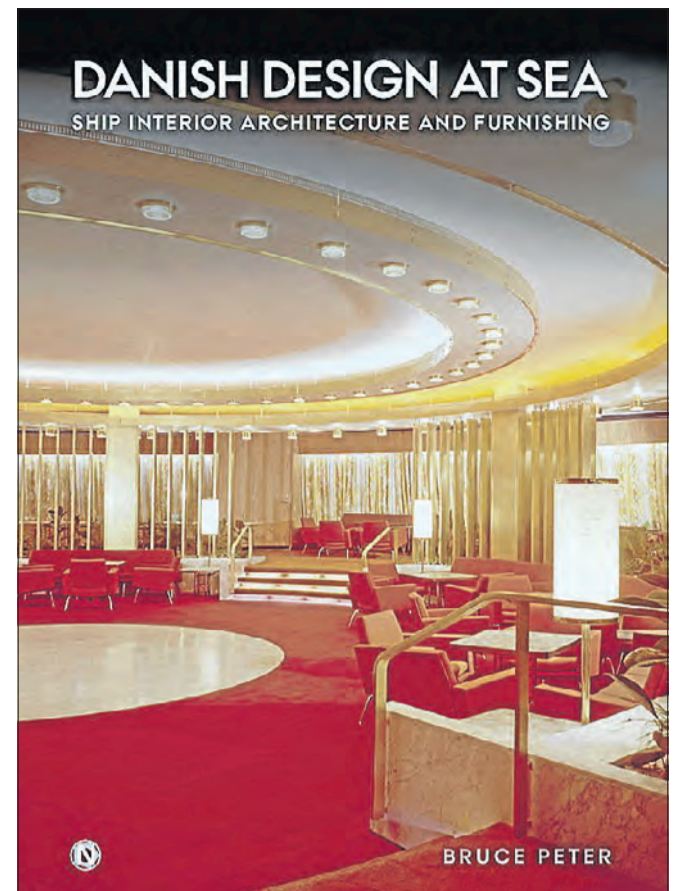
le og installere. Men i de dage bekymrede skibsredere sig åbenbart ikke så meget om omkostningerne, så længe slutresultatet var så enestående som muligt, forklarer Bruce Peter.

Ifølge Bruce Peter er SAS Royal Hotellet i København af Arne Jacobsen verdensberømt for dets originale interiør – men SAS fik kun ideen til at anvende den bedste moderne arkitektur ved at kopiere hvad DFDS allerede havde gjort i mange år i deres passagerskibe. Arne Jacobsens stole er meget smukke – men de er overhovedet ikke sjældne, men skibenes møblering var unik for hvert projekt, og da 'Winston Churchill' blev hugget op gik det meste af dets indhold også tabt.

Fragtskibe

Sammen med passagerskibe og færger, indeholder bogen også fragtskibes interiør – som eksempelvis ØK's skibe og Lauritzens køleskibe, som alle var kendt for deres flotte besætningsaperting.

Blandt Bruce's egne favoritskibe hører den portugisiske liner 'Funchal', hvis interiør blev frembragt af Helsingør værfts egen arkitekt, Harry Gram Jensen, som er et 'glemt talent' ansvarlig for mange af værftets projekter, og DSB færgerne 'Niels Klim' og 'Peder Paars', der blev bygget i Naskov og som gjorde stort indtryk på ham, da han oplevede dem som teenager i 1980'erne.



Kay Kørbling classic om bord på Winston Churchill. Fra bogens forside.



Trappeopsats om bord på 'Maersk Delft'. Foto fra bogen

Bogen om dansk skibsdesign 'Ship Interior Architecture and Furnishing' er blevet støttet af DFDS og af Sunstone. Forlaget er Nautilus, en del af Polyteknisk Forlag. ISBN is 9788790924218. Listeprijs er DKR 249.00. <https://www.polyteknisk.dk/home/nautilus>



Så smukt så det ud. Øjeblikbillede fra skibet 'Winston Churchill. Foto fra bogen

AKTUELLE MARITIME BØGER

Ny svensk Illustreret skibsliste

Så er 2021-udgaven af Sveriges årlige illustrerede skibsliste klar. Bogen rummer alle svenskejede handelsskibe uanset, hvilket flag de opererer under, samt fiskefartøjer og bevaringsværdige sejlsskibe. Da den svenske handelsflåde er mindre end f.eks. den danske og norske, så rummer årbogen også altid aktuelle artikler. Denne gang bl.a. om Göteborg Havn.

Sveriges Maritima Index 2021
Breakwater Publishing, Sverige, 2021
ISBN: 978-91-86687-67-0
Softback: 384 sider, svensk tekst
Pris: 245,00 kr.
www.breakwater.se



Illustreret lasthåndtering

Nu i sin fjerde udgave giver dette illustrerede ordslagsværk læserne en visuel præsentation af alle elementer inden for søtransport, der vedrører håndtering og flytning af gods. Dette er især til fordel for landbaseret personale – altså typisk havnefolk og stevedorer, der ofte ikke får mulighed for at se førstehånds, hvordan de laster, de arbejder med, håndteres og flyttes længere fremme i transportkæden.

Peter Brodie
Illustrated Dictionary of Cargo Handling
Informa Law from Routledge, UK, 2021
ISBN: 978-03-6777-801-9
Paperback, 224 sider, engelsk tekst
Pris 63,99 pund
www.routledge.com

